

Fakulta sociálních věd slaví 25. výročí své existence

Při příležitosti 25. výročí Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy jsme se vydaly za děkanem Jakubem Končelíkem. Mluvili jsme o historii, ale i o tom, kam naše fakulta směřuje.

Jak to na nově vzniklé fakultě vypadalo po revoluci?

Současná FSV vznikla v roce 1990 prakticky „na zelené louce“, to byla obrovská výhoda. Nemusela se vypořádávat s minulostí, na rozdíl od ostatních fakult UK. Nebyl tedy problém s lustračními osvědčeními, vztahy s StB ani nenávistí z časů 80. let. Fakulta získala punc dynamické, mladé instituce. Všechno se dělalo znovu a jinak, dle našeho nejlepšího vědomí a svědomí, neexistovaly žádné tradice ani zavedené postupy. Fakulta expandovala a prolínala se s vnějším světem. Také ale měla ze začátku 200 studentů, teď jich má přibližně 6 500. To vysvětluje, jak bylo možné, že všechny instituty mohly existovat tady, v jedné budově. Hollar tehdy žil úplně jiným životem. Během přestávky nebylo možné projít po chodbách, jak bylo plno. Na chodbách stály popelníky, bylo úplně normální, že se všude kouřilo.

Kdo stál u zrodu fakulty? Působí zde někteří zakladatelé dodnes?

Ano. Ti, kteří bývali mladí a energičtí jsou dnes seniorní, zkušenější a moudří. Zakladatelé jsou Barbara Köpplová a Jan Jiráček, dále Barbora Osvaldová a pánové Šmíd, Petrusek, Kučera, Hlaváček a Havlíček. Velká část „otců zakladatelů“ je stále přítomna. Třeba Institut ekonomických studií zakládal profesor Mejstřík, který tam dnes působí jako supervizor. Něco podobného vidíme u sociologů na Institutu mezinárodních studií, kde docent Vykoukal přejal dědictví profesora Peška, který také stál u začátku institutu. Dalším významným jménem je

profesor Křen, historik a disident, který zakládal IMS jako takový.

Na FSV jste studoval žurnalistiku, masovou komunikaci a mediální studia. Jsou pedagogové, na které rád vzpomínáte?

Na profesora Petruska. To byl druhý děkan fakulty. Sice často odbočoval, ale přednášky měl nesmírně zajímavé. Toho jsme si chodili jen tak poslechnout.

Doktor Rak, ten přednáší doteď. Jeho hodiny byly také skvělé, takové české. Vyučoval dějiny 19. století. Hodně hovořil o nacionalismu, o pivu a o Haškovi.

Děkan FSV Jakub Končelík

Foto Marek Cieslar

Dále docent Černoušek, ten neměl rád, když někdo chodil pozdě, takže po začátku přednáškovou místnost zamknul a už se tam nikdo jiný nedobyl. Měl velmi zajímavý pohled na svět. Vzpomínám, že jsem chodil na jeho seminář, který se jmenoval Archetyp ďábla.

Asi jste si studentská léta velmi užíval...

Ano, bylo to krásné. Drtivou většinu času jsem strávil v Rotundě, to je retro hospoda v ulici Karoliny Světlé, která dnes vypadá úplně stejně jako v 90. letech. Doporučuji, běžte se tam podívat. Naštěstí otvírali až v 10 hodin, takže dopolední přednášky jsme stihli. Fakulta byla tehdy namačkaná v jedné budově, takže bylo možné chodit na přednášky z mezinárodních studií, politologie i ekonomie. Všechno bylo živoucí, nebyl v tom úplně řád. Také neexistoval SIS ani elektronické zápisy.

Kdy se zrušily indexy a přešlo se na elektronický systém?

Indexy jsem zrušil až já v roce 2010. Předtím existovaly paralelně se SISem. Digitalizace studijní agendy běží řádově od roku 2000. Již tehdy tu bylo technické vybavení na dobré úrovni. Svůj počítač měl doma málokdo. Windows byl v počátcích, Word jsem v prvních rocích neznal. Kopírka se prakticky nepoužívala, takže buď se všechno půjčovalo, nebo si to člověk opisoval. Jednou jsem strávil celý den vypisováním z knížky, z toho hrozně bolí ruka. Zároveň se ale při tom leccos naučíte. Bylo to úplně jiné, než dnes. Když máte ve škole 500 lidí, tak může studijní referentka ve svém oboru znát každého jménem. V situaci, kdy je jich desetkrát víc, už to dost dobře nejde. Stejně tak kontrola zkoušení a známek. Nás bylo v ročníku 20 a docentka Osvaldová o každém z nás věděla, s kým chodí a kde bydlí. Nevím, jestli by tohle bylo dnes možné.

Kde vidíte fakultu za dalších 25 let?

Vize je vcelku jasná – zlepšovat se ve vědě, v mobilitách. Také zvednout platy pedagogům, aby se na vás smáli, byli na vás milí a vy jste pak byli spokojení absolventi školy a obecně rostlo dobré jméno fakulty. Přejeme si pracoviště, které je otevřené směrem za hranice. Je to nutnost, chceme-li být elitní sociálněvědní českou školou. Musíme dosáhnout stavu, kdy bude většina výuky v angličtině a budou zde přednášet lidé ze zahraničí. U některých oborů to nemá smysl. Například novinářina se v angličtině moc realizovat nedá. Tam je špičková znalost českého jazyka nutným předpokladem pro úspěch. Ale ekonomie, sociologie i politologie se klidně mohou vyučovat v angličtině. To je náš cíl za 25 let – fakulta, která kouká do světa. Místo, kam se stahují nejlepší mozky z celého světa, tak jako teď do Oxfordu nebo do Harvardu. To ještě neumíme zajistit. Proč by tady měl učit někdo, kdo může učit v Oxfordu?

Jak fakulta oslaví své 25. výročí? Bude jej prezentovat na veřejnosti?

Přejeme si slavit spíše sami, od srdce a radostně. Zorganizujeme si malou oslavu na univerzitní půdě. Přál bych si, aby se setkali naši zakladatelé a při té příležitosti se proneslo pár projevů v Karolinu ve Vlasteneckém sále. Bude následovat raut, kde se u skleničky vína sejdou po deseti patnácti letech lidé, kteří už na fakultu nedochází. My jim chceme umožnit, aby se potkali s novou generací, která přišla po nich, a vzpomínali. To je náš hlavní cíl. Půjde o oficiální příležitost s projevem, ale fakticky hodně neoficiální v afterparty o patro níž. Nemíjí nijak masově organizováno. Spíše si přejeme, aby radost z toho, že jsme se dožili čtvrtstoletí, vznikala zdola od studentů. Typicky, studenti si zorganizovali mejdan Hon na Hollaru. Hurá!

VERONIKA ŠIROVÁ, TEREZA ŠEDIVÁ

Foto archiv

Proděkan pro rozvoj Tomáš Karásek: Do budoucna si přeji více zahraničních pedagogů a výzkumníků

S doktorem Karáskem jsme se setkali při příležitosti výročí 25 let existence Fakulty sociálních věd. Společně jsme probrali budoucnost naší fakulty, jinonického areálu a také to, na co se jako studenti můžeme těšit a zda nás čeká velké stěhování.

lu pro moment, až tento areál získá do správy Fakulta sociálních věd.

Takže do budoucna se plánuje, že by jinonický areál patřil pouze FSV?

To je předpoklad, který potvrdily univerzitní strategické dokumenty. Dlouhodobým záměrem je, že až FHS dostaví a nastěhuje se do své nové budovy v Troji, tak by se jinonický areál uvolnil pro FSV, s tím, že by ho dostala fakulta formálně do správy.

Co všechno by se v té budově mohlo odehrávat? Do Jinonic by se přesunula část oborů?

To je velká otázka, o které ještě fakulta nevedla nějakou vážnější diskusi, a to ze dvou důvodů. Jednak se má FHS kolem roku 2017 stěhovat z Jinonic, ale tyto plány se rok od roku posunují. Z tohoto důvodu se nám nechtělo vést debatu v momentě, kdy nebylo jasné, kdy se vlastně stěhovat budeme. Druhý důvod je, že je tato debata velice citlivá. Víme, dle nějakých hrubých prvotních výpočtů, že Jinonice nejsou schopny vstřebat fakultu jako celek, což znamená, že více koncentrace fakulty pod jednou střechou v Jinonících nepřichází v úvahu. Jinonice by poskytly naší fakultě nějaké prostory, aby když fakulta pořádá větší mezinárodní akce, tak je nemusela pořádát někde jinde. Obecný předpoklad je takový, že by se fakulta zbavila svých prostorů, které má momentálně

mimo Opletalovu ulici a Hollar a sloučila své části alespoň do těchto tří budov. Stěhování Hollaru či Opletalky jako celých institutů ale momentálně možné není. Dokážu si představit, že by se tam přesunula část výuky nějak definovaná – oborově, nějakým pracovištěm či zázemím.

Když tedy podle Vašich slov rok 2017 vypadá nejistě, máte představu, kdy by se tato vize mohla naplnit?

V rámci operačního programu, který jsem zmínil, se předpokládá, ovšem již s větší mírou určitosti, výpsání výzvy, ze které bychom mohli být schopni financovat rekonstrukci, opravu a dostavbu Jinonic. Pokud bude projekt schválen, tak by s nějakým ročním výhledem k rekonstrukci mohlo dojít – tedy někdy ke konci příštího roku. Tím pádem by během roku 2017 mohly probíhat nějaké přípravné práce, zpracování architektonické dokumentace, vyřízení stavebního povolení a poté bych předpokládal, že v roce 2018 by mohly být zahájeny stavební úpravy.

Tato záležitost je nyní asi hlavní náplní Vaší práce. Je ještě něco, co považujete za podobně důležité?

Upřímně řečeno, z hlediska činnosti fakulty budou jistě stejně důležité další projekty, které nabízí již zmíněný OP VVV. Jednou z důležitých věcí,

kteřou by fakulta chtěla financovat a na které se jako proděkan pro rozvoj budu v některé její fázi podílet, je internacionalizace, podpora špičkové vědy, podpora vzniku a rozvoje excelentních výzkumných týmů. To je, myslím si z hlediska fungování fakulty jako instituce důležitější než „barák“, ve kterém sídlíme. Na druhou stranu, sídlit v nevyhovujících podmínkách je také omezující.

Mohl byste z tohoto nového programu zmínit něco konkrétního, co by mělo vliv na studenty i celou fakultu?

Stále významnější součástí financování fakulty jsou peníze získávané od státu za výzkum. Tyto peníze se poté promítají do toho, co vlastně dostávají i studenti, měli by tak získat kvalitnější pedagogy, kteří jsou současně i výzkumníky, lepší zázemí nebo vybavení či další věci. Nejvíce si ale přeji intenzivnější zapojení výsledků výzkumu do výuky, to znamená, že pokud se chceme prezentovat jako součást výzkumně orientované univerzity, tak by standardně mělo platit, že to, co student slyší, je v nějaké podobě navázané na jeden z aktuálně provozovaných výzkumů. Druhá věc je internacionalizace. Máme představu, že zde bude působit řádově vyšší počet zahraničních přednášejících a výzkumníků, tudíž se s nimi student ne-

setká jednou či dvakrát za studium, ale třeba jednou za semestr v rámci nějakého kurzu.

Když se z plánu do budoucna přesuneme do minulosti, co byste označil za důležité věci, ať už pozitivní či negativní, ke kterým došlo za těch uplynulých 25 let, tedy nejen za Vašeho působení ve funkci proděkana pro rozvoj?

Z mého soukromého hlediska je škoda, že se nepodařilo dosáhnout stavu, kdy je fakulta opravdu koncentrovaná v jedné budově. Říkám to s plným vědomím toho, že momentálně není ve výhledu, že by se to do budoucna podařit mělo, ovšem když porovnáme situaci naší fakulty se situací např. Fakulty sociálních studií v Brně, tak je mi to líto, protože si myslím, že výhody jsou relativně velké. Pokud mám hodnotit své úřadování, podařilo se podle mě přechod na nový fakultní mail. Hodnotím také pozitivně, že se do věci fakulty začali velice intenzivně zapojovat studenti. To je významný posun k lepšímu. Fakt, že sružení Oživme Hollar, dnes již transformováno na spolek Na Hollaru, v zásadě „dokopalo“ mě a zbytek vedení fakulty, aby se tady něco dělalo ohledně studentské místnosti, je jeden z relativně malých, ovšem pro mě velice uspokojujících výsledků.

VÁCLAV VOHLÍDAL, PETR MATULÍK

Život v zahraničí s FSV

Rozhovor s PhDr. Zuzanou Kasákovou, Ph.D., proděkankou FSV pro zahraniční styky

Zuzana Kasáková vystudovala západoevropská studia na FSV UK a zde rovněž získala doktorát. Studovala na řadě zahraničních univerzit (v Cambridge, Glasgow, Edinburghu a Londýně). Zabývá se evropskou integrací a moderní historií západní Evropy, zejména Velké Británie.

Jednou ze skvělých možností současného vysokoškolského studia jsou zahraniční stáže. Jak tato příležitost ovlivňuje profil absolventů FSV UK?

V obecné rovině lze říci, že zahraniční pobyty umožňují studentům poznat jiné prostředí, kulturu dané země. Studenti si vyzkouší, jak se dokáží přizpůsobit novým podmínkám a komunikovat v cizím jazyce nejen v akademickém prostředí, ale i v běžném životě.

Erasmus znají dnes už asi všichni. S jakými dalšími organizacemi naše fakulta spolupracuje a proč byste je doporučila?

Mimo program Erasmus nabízí Fakulta sociálních věd UK několik dalších možností studia v zahraničí. Studenti mohou vycestovat v rámci mezifakultních, meziuniverzitních a mezi vládních dohod či programu CEE-PUS. Výhodou oproti Erasmu je větší výběr destinací po celém světě, nicméně je zde jiný způsob financování.

Jaké destinace či konkrétní školy

jsou mezi studenty nejoblíbenější?

V rámci programu Erasmus jsou oblíbené západoevropské univerzity: prestižní Sciences Po v Paříži a dále Kostnice, Brusel, Barcelona či Helsinky. U výjezdů mimo Erasmus se velké popularitě těší University of Richmond ve Spojených státech.

Nabídka zahrnuje především studijní programy. Existují i možnosti pracovních stáží v zahraničí při studiu či po něm?

Od letošního akademického roku lze během studia absolvovat v rámci programu Erasmus+ pracovní stáž. Výběr zahraničních institucí, se kterými FSV spolupracuje, je v rukou jednotlivých institutů. Oddělení zahraničních styků zajišťuje veškerou agendu od podpisu smlouvy po vyplácení finančních prostředků. Na FSV se nám podařilo zařídit pracovní stáže v renomované instituci mediální sféry ve Velké Británii, ale spolupracujeme i v akademické, neziskové či mezinárodní oblasti.

Kdybyste na FSV studovala dnes, kam byste vyrazila za zahraniční zkušeností?

Nejspíše bych si opět vybrala Británii (University of Cambridge) nebo bych navštívila Kanadu (McGill University).

ALŽBĚTA BRŮHOVÁ,
KRISTÝNA MACHÁČKOVÁ

Proděkanka pro ekonomiku Švarcová: Studenti IES se na trhu práce neztratí

Funkce proděkanky pro ekonomiku vznikla teprve na začátku letošního roku. Jejím posláním je společně s akademickým senátem kontrolovat hospodaření fakulty. Fakulta v posledních letech dramaticky roste, zejména díky výkonovému hodnocení, které ředitelé začali uplatňovat na institutech, řekla v rozhovoru proděkanka.

Jak si institut vede ve srovnání s jinými ekonomicky zaměřenými vysokými školami v ČR?

IES se pravidelně umísťuje na nejvyšších příčkách žebříčku hodnocení vysokých škol – od roku 2012 je institut pravidelně hodnocen jako nejlepší místo pro ekonomické vzdělání v České republice. Pro Fakultu sociálních věd typicky nabízí IES studentům obrovskou možnost kontaktu se zahraničím. Téměř všichni studenti vyjíždějí do zahraničí na Erasmus či jiný mobilní program, což je obrovským přínosem nejen pro jejich intelektuální obohacení, ale celkově pro to, aby člověk jako jedinec dozrál.

Čím je IES UK tak jedinečný?

Myšlím si, že IES v ČR poskytuje nejkvalitnější ekonomické vzdělání. Je zaměřené teoreticky a staví na solidním matematickém základu. Ve srovnání s VŠE má relativně málo studentů a tedy přívětivou komorní at-

mosféru. Díky své dobré pověsti si můžeme vybírat z nejlepších absolventů středních škol a gymnázií, takže k nám přicházejí velmi kvalitní uchazeči, kterým se dostane skvělého ekonomického vzdělání. Ti potom mají úspěch na trhu práce a jsou zaměstnáváni těmi nejlepšími firmami na českém trhu.

Řeší se na přednáškách a hodinách i problémy současného světa (řekná krize apod.)? Kdo o nich přednáší?

Určitě. Nedílnou součástí výuky je motivace studentů – snažíme se jim proto předkládat taková témata, která je budou zajímat a budou se tedy o nich chtít dozvědět více. Aktuální problémy jsou jednou z cest, jak studenty přivést k tomu, aby využili metody, které se ve škole naučí a zkoumali problémy relevantní v dané době a kontextu. Na institutu vyučuje mnoho odborníků, uvedu například pana Tomáše Holuba z České národní banky, Oldřicha Dědku, který je třetím národním koordinátorem pro zavedení eura v ČR, nebo Pavla Mertlíka, který byl v letech 1999 až 2001 ministrem financí.

Blíží se termín podávání přihlášek na vysoké školy. Máte nějaké tipy nebo rady pro uchazeče? Jací by měli být?

Foto archiv

Určitě to musí být lidé, kteří mají schopnost analytického a logického myšlení. Schopnost strukturovaně přemýšlet o problémech se často projevuje zálibou v matematice.

Co Vás motivovalo k tomu dát se na akademickou dráhu spíše než se věnovat práci v soukromém sektoru?

Kdo by nechtěl mít v létě prázdniny? Ne, teď vážně. Chtěla jsem zůstat v akademické obci, v prostředí, kde se člověk může dál rozvíjet a které je obohacující po stránce profesní i lidské.

TEREZA ČECHOVÁ,
ADÉLA OČENÁŠKOVÁ

Nazdar! Letos již po 23.!!!

Proděkan Soukup: Na FSV jsem studovat nechtěl

„Mě sem paradoxně daleko více než nějaké téma, obor, přilákala ta lidskost a rodinná atmosféra,“ hodnotí svá studentská léta na Fakultě sociálních věd Petr Soukup, proděkan pro studijní záležitosti. Jak se podle jeho názoru fakulta od té doby změnila a kam směřuje?

Fakulta byla založena roku 1990, konkrétně 1. června, vzpomenete si, co jste konkrétně ten den dělal?

Odhadoval bych, že vzhledem k tomu, že už mohlo být poměrně pěkně, buď jsem běhal po volejbalovém hřišti, nebo někde jezdil na kole.

Na kole?

To je můj odhad. A byl jsem v té době na gymplu.

Napadlo Vás tehdy, že jednou byste mohl na FSV studovat? Kdy se dostala existence této školy do Vašeho povědomí?

Povědomí o existenci FSV jsem měl někdy od třetího ročníku, to se psal rok 93 a věděl jsem, že taková fakulta existuje a že na ní nikdy studovat nebudu. Jako všichni spolužáci jsem podal přihlášku na ekonomku a práva (na ekonomce jsem potom začal opravdu i studovat) a potom moje rozhodnutí změnil kamarád, který začal studovat sociologii na FSV. Vyprá-

věl mi o tom a byl jsem se podívat i na nějakých přednáškách. Když jsem byl ve čtvrtáku na ekonomce, měl jsem bakaláře, udělal jsem přijímačky a šel jsem na magisterskou sociologii.

Vy jste tedy byl na FSV už jako student, cítíte nějaký posun od té doby, co jste tady studoval, například co se týče kvality výuky nebo prestiže školy?

Posun určitě cítím v té kvantitativní dimenzi. Když jsem studoval, na magistru jsme byli tři nebo čtyři. Celý ročník měl asi třicet lidí, dnes jich na magistru bude přes padesát. Na bakaláři bylo také třicet lidí, dnes jich tam bude přes sto, takže atmosféra byla tehdy daleko víc rodinná. Když jsem nastupoval na FSV, tak jsem měl už ukončené dvě vysoké školy. Byl jsem na FSV příjemně překvapený, že tu fungovalo akademické prostředí naprosto standardně tak, jako je to na západních univerzitách. To znamená: nedostali jsme do ruky nějaké jedno skriptum, které si máme přes noc přečíst a druhý den odpapouškovat, ale dostali jsme ke každému předmětu nějaký seznam literatury, občas až neúnosně dlouhý, a čekalo se, že na té zkoušce si budeme s vyučujícím povídat o tom, jak rozumíme tomuto, co souvisí s tím-

to, což pro mě bylo úplně nové.

Myslíte, že počet studentů ukazuje úroveň nebo i zájem studentů? Je to vůbec ještě tak osobní, jako to bývalo?

Pořád si myslím, že výuku se daří udržet na osobní úrovni. Ještě pořád se to drží kolem stovky na jednom oboru, ale samozřejmě je to teď trošičku jiné. Pamatuji si, že jsme jezdili na sociologii na mlýn, který vlastní profesor Kabele, a to bylo opravdu setkání jako s maminkou a tatínkem někde na chalupě, to bylo nesmírně milé. Mě sem paradoxně daleko více než nějaké téma nebo obor přilákala ta lidskost a rodinná atmosféra.

Jak vnímáte snahy kulturně oživit fakultu, například na Hollaru?

Akcí je spousta, u nás na sociologii mají studenti každý měsíc nějakou akci. Nás tam rádi a z milosti pozvou, ale nejsme tam ti hlavní. Já všem těmto aktivitám fandím, byl jsem jak u zrodu Sociopressu, tak jsem na začátku vypomáhal i u sociologických večerů. Jestli na Hollaru vznikne nějaké „alternativní kulturní centrum“, tak pro mě je to určitě pozitivní. Byl jsem jeden z prvních, kdo tu kavárnu podporoval. Když to řeknu slovníkem našeho pana děkana: ty studenty

donutíme aspoň dojít do budovy školy, když ne na hodinu.

Myslíte tedy, že se fakulta ubírá dobrým směrem?

Já jsem naposledy zažil na Hollaru debatu o uprchlících. To současné vedení jim vychází vstříc a to, že nemůžeme udělat třeba to samé jako kavárnu na Hollaru tady (v Jinonicích, pozn. redakce), je dané tím, že tato budova nám nepatří. Na základě podnětu studentů tady ale vznikla například studentská místnost.

Co dalšího osobně děláte a plánujete pro rozvoj fakulty?

Já jsem založil tradici cyklo-in-line jízdy v rámci rektorského dne. Podílím se na tom, aby další volby do akademického senátu byly elektronicky, od čehož si slibujeme vyšší účast. Budu se také snažit kultivovat informační systémy tak, aby nám sloužily a ne vládlly.

Naše čtenáře, zejména čtenářky, by určitě zajímalo, zda používáte nějaký speciální kondicionér.

Slechny čtenářky budou asi zklamane, protože já jsem lempl. Používám nějaký úplně obyčejný šampón, vůbec nic speciálního, ani nemám pocit, že by to mohlo nějak pomoci.

DAVID KRKOŠKA
A MAREK JÍRÍ POTUŽNÍK

Foto Marek Cieslar

Fakulta už je mezinárodní Kampus by škole pomohl, věří Láb

Fakulta se za 25 let své existence stala plnohodnotným účastníkem mezinárodních debat, což se projevuje především v publikační činnosti, říká proděkan pro vědu a výzkum docent Michal Kubát.

Fakulta slaví 25. výročí, jakých milníků podle vás dosáhla v oblasti výzkumu, kterou vy máte na starosti?

Pozitivní je skutečnost, že věda na naší fakultě je čím dál tím víc mezinárodní. Už to není jako v 90. letech, kdy převážně spočívala v tom, že se vyplňovaly mezery v českých společenských vědách. To už minulo a je fajn, že se fakulta již dokázala sama prosadit v mezinárodní vědě. Už to není jenom přenašení cizích poznatků k nám, abychom vůbec věděli, co je politologie, teritoriální studia nebo sociologie. Fakulta je plnohodnotným účastníkem mezinárodních debat, a to bych považoval za důležité. Projevuje se to samozřejmě především v publikační činnosti. Lidé z fakulty publikují v čím dál prestižnějších zahraničních vydavatelstvích a časopisech.

Nějaký čas jste působil na univerzitě v Krakově. Když porovnáte výuku politologie nebo mezinárodních studií v Praze a v Krakově, jaký je v tom rozdíl? V čem se výuka a přístup k ní liší?

To srovnání není jednoduché, protože já jsem v Krakově studoval v letech 1993 a 1994. Ten rozdíl tehdy spočíval především v tom, že Polsko bylo v době komunismu mnohem uvolněnější než Československo. Studoval jsem tam politologii a bylo vidět, že je nějakým způsobem etablovaná, jelikož tam existovala už před rokem 1989 a ta kontinuita byla znát. U nás to byl úplně nový obor. Myslím si ale, že dnes už ten rozdíl takový není. Polsko je o něco větší, a tak má trochu tendenci se uzavírat do sebe, to znamená, že tam mají mnohem menší potřebu se internacionalizovat.

Jak je možné, že v Polsku byly společenské vědy povoleny a u nás ne?

Protože šlo o úplně jiný typ režimu. Tam byl komunistický režim mnohem liberálnější, Polsko bylo ideologicky

Foto archiv

mnohem méně rigidní. Vždycky tam existovaly tolerované nebo nezávislé subkultury či sociální skupiny, které státu prostě nepodléhaly.

Jak se změnila politická situace ve střední Evropě od založení fakulty?

Obecně se dá říct, že se situace standardizovala v tom smyslu, že už se tolik neliší od politiky západní. Čelíme do jisté míry stejným nebo podobným problémům, už ne problémům specifickým jako v devadesátých letech, kdy jsme se potýkali s postkomunismem.

Myslíte si tedy, že demokracie ve střední Evropě je stejně vyvinutá jako demokracie v západních zemích?

Přinejmenším v tom institucionálním smyslu. Samozřejmě, pokud jde o nějaké demokratické návyky, tak určitě ještě máme co dohánět. Ale já si nemyslím, že demokracie je v západní Evropě kvalitativně lepší než v Evropě střední.

Co byste popřál fakultě k jejím 25. narozeninám?

Popřál bych jí, aby se nadále rozvíjela v podobném duchu jako nyní. Aby byla čím dál tím víc mezinárodní. Aby byla otevřená. Co bych jí ale také popřál, je to, aby byla stabilní ve smyslu ekonomickém. Dále bych jí popřál, aby byla vnitřně víc propustná. Aby instituty víc spolupracovaly. Aby od sebe obory nebyly tak oddělené. Ideálně, kdybychom měli jednu budovu, kde bychom byli všichni pohromadě.

KRISTÝNA KUTNAROVÁ
A PROKOP VEJDA

S proděkanem Filipem Lábem jsme si povídali nejen o oslavách výročí fakulty, ale také o výhodách univerzitního kampusu, budoucnosti fakulty či fakultní kolekcí sportovního oblečení.

Změnila se nějak fakulta od dob vašich studií?

Fakulta se změnila radikálně, protože neuvěřitelně narostla. V době svého vzniku, tedy počátkem 90. let, se z jednoho pracoviště tady na Hollaru začala rozlézat po Praze. Dnes jsme na několika místech, máme mnohonásobně vyšší počet studentů a studijních programů.

Myslíte, že kromě její šíře se nic změnilo?

Fakulta byla před rokem 1989 jen lokální součástí univerzity bez většího mezinárodního přesahu. Dnes je mezinárodní vzdělávací a výzkumnou institucí, která má v rámci UK největší množství zahraničních studentů.

Proměnilo se za těch 25 let studentstvo?

Na to se těžko odpovídá. Podle mě se obecný profil studenta moc neproměňuje. Vše je definované oborem, na který se hlásí. Na IKSŽ jsou to lidé, kteří by chtěli pracovat primárně v médiích nebo se zabývat médii po teoretické stránce. To se, myslím, nemění. Mění se jen aspekty kolem toho. Například před patnácti lety jsme se nemuseli zabývat sociálními sítěmi a studenti na nich netrávili tolik času jako dnes. Jádro všeho je však úplně stejné. Naši posluchači mají zájem o dění okolo sebe. To je pro mě jako pro pedagoga ten největší přínos, pracovat se zvědavými mladými lidmi.

Kde vidíte naši fakultu za dalších 25 let?

Líbilo by se mi, kdyby fakulta měla v budoucnu klasický univerzitní kampus. Teď máme samozřejmě nejlepší možnou adresu s krásným výhledem na Pražský hrad, ale to má na druhou stranu spoustu nevýhod. Chtěl bych, aby se studenti různých oborů více potkávali mezi sebou, více spolupracovali na svých výzkumných a studijních projektech. Fakulta by byla propojenější. Kampus by tomu velmi pomohl.

Máte nějakou konkrétní představu?

Šlo by o studentské městečko, nejen s jednou kavárnou, ale s celou řadou zábavných věcí pro studenty. Ráno přijdete a můžete v kampusu strávit celý den až do večerních hodin, absolovat tam výuku, naobědvat se na různých místech, posedět s přáteli, jít na večerní zábavu neformálního typu.

A nějaký rozvoj v dalších oblastech?

Myslím, že fakulta se bude určitě nadále rozvíjet. Byť třeba ne tak hořejším tempem jako v uplynulých letech, protože neustálý růst není možný. A doufám, že vznikne velké množství cizojazyčných programů a přijdou k nám studenti ze zahraničí. Vytvoří se tak mezinárodní studijní a výzkumná komunita. Zároveň to otevře studentům další možnosti pro profesní rozvoj.

Nemyslíte, že se mezioborové propojování a setkávání studentů do určité míry daří i Unii studentů IKSŽ?

Mnohem méně, než bych si přál. Lépe bychom toho dosáhli dostupnějšími studijními programy a možnostmi postavit si vlastní rozvrh tak, že člověk může mít polovinu předmětů z ekonomie a polovinu z žurnalistiky.

Ve výsledku z něj bude novinář s profesní přípravou i ekonomickým backgroundem. Více otevřená multidisciplinarita by fakultě prospěla. Má to ale spoustu organizačních bariér. Instituce jsou nezávislé součásti fakulty, které si samy hospodaří a o všechno se starají samy, takže jsou trochu izolované.

Chystáte něco k oslavám 25. výročí fakulty?

Přímo jako součást oslav plánujeme 21. října velké oslavy ve Vlasteneckém sálu v Karolinu, kde budou v průběhu celého dne probíhat projevy různých zajímavých osobností – rektora univerzity či bývalých emeritních děkanů. Zúčastní se i zástupci jednotlivých institutů, samozřejmě nebude chybět ani raut. Večer Studentská unie organizuje afterparty na Hollaru, kde by měl být koncert vážné hudby a další kulturní aktivity.

Souvisí nová kolekce oblečení pro studenty také s výročí fakulty?

Ano, mladé designérky z ČVUT k výročí navrhly sadu sportovního oblečení. Studenti si mohou o víkend vzít tričko s logem fakulty a nemusí se za něj stydět. Chceme, aby byli studenti rádi, že tu studují, a dávali to najevo.

MAHULENA KOPECKÁ
A TEREZA KOPELENTOVÁ

Foto archiv

Doc. PhDr. Michal Černoušek Předčasná úmrtí oblíbeného profesora

V pouhých padesáti devíti letech zesnul 16. ledna 2005 jeden ze zakládajících členů Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy docent Michal Černoušek. I za poměrně krátký život po sobě zanechal obdivuhodné dílo, které dodnes oslovuje řadu lidí.

Michal Černoušek se narodil v srpnu roku 1945 v Praze. Ačkoli po splnění základní vojenské služby vystudoval psychologii na Filozofické fakultě, maturoval v úplně jiném oboru – na Střední průmyslové škole hornické a geologické v Příbrami. Po promoci začal přednášet na své alma mater FF UK, později působil také na tehdejší Fakultě všeobecného lékařství (dnes 1. LF UK) či na VŠCHT.

Kromě obecné psychologie se zabýval i psychologií zasahující do jiných oborů, např. environmentální, podle které později vznikla kniha Psychologie životního prostředí. Vydána byla v roce 1986 a je historicky prvním českým dílem zabývajícím se touto tematikou. Před samotou revolucí vydal ještě jednu knihu, Sen a snění, která formou rozhovorů

podává výklad snů po vzoru slavného psychoanalytika Sigmunda Freuda.

Od roku 1990 až do konce svého života učil na Fakultě sociálních věd, zapojil se i do jejího přerodu z původní Fakulty žurnalistiky. Zde se věnoval především teorii mediální komunikace a psychologii médií. Na fakultě se stal velmi populárním profesorem, velký podíl na tom zřejmě měl i jeho volitelný seminář s názvem Archetyp dábla. Publikaci na toto téma však bohužel už napsat nestihl.

Zasloužil se i o značnou popularizaci vědy, a to nejen prostřednictvím knih. Přispíval také do Reflexu nebo Práva, ve svých článcích se orientoval hlavně na události české i světové historie. Zabýval se i psychologickým výkladem pohádek, především tím, jaký mají vliv na rozvoj hodnot u malých dětí. Zajímavá je také jeho kniha Šilenství v zrcadle dějin pojednávající o tom, jak se společnost v průběhu staletí vypořádávala s mentálními poruchami.

KRISTÝNA ČTVRTLÍKOVÁ

Josef Vavroušek šel za svým cílem

Neobyčejný člověk, který na svět dokázal nahlédnout z mnoha úhlů a vidět ho v širších souvislostech. Takový byl Josef Vavroušek. Nechal za sebou kus práce na poli ekologie, ekonomiky, politiky a dalších sociálních věd.

Doc. Ing. Josef Vavroušek, CSc. se narodil 15. září 1944 v Praze, kde také vystudoval strojní fakultu ČVUT. V roce 1968 se zúčastnil expedice do Lambarené v Gabonu, jejímž úkolem byla nejen materiální pomoc místní nemocnici, ale také snaha podpořit humanitní ideje. Výprava navštívila za půl roku celkem čtrnáct afrických měst. Na vlastní kůži se Vavroušek setkal s rozdílem mezi majetnými a chudými a dalšími problémy v extrémně přelidněných oblastech. Tato zkušenost ho ovlivnila na celý život.

Vavroušek v osmdesátých letech pracoval v Ekologické sekci Československé biologické společnosti při Československé akademii věd. Životní prostředí v tehdejší Československu bylo v tristní situaci, což měl za vinu vládnoucí režim. Vavroušek se jako silný odpůrce komunistů stále snažil stranu kritizovat a bojovat proti její nadvládě. Tím dal o sobě poprvé vědět politické scéně, do které se však naplno zapojil až po Sametové revoluci.

Byl důležitou osobností listopadu 1989, stál u vzniku a aktivně se podílel na činnosti Kruhu nezávislé inteligence (1988) a Občanského fóra (1989). Zasloužil se o vznik Ministerstva životního prostředí a v červnu 1990 stanul v jeho čele. Ve svém dvouletém funkčním období lobbval za často velmi přísné zákony upravující životní prostředí. V červnu roku 1991 se uskutečnila první celoevropská konference ministrů život-

ního prostředí v Dobříši, kterou uspořádal sám Vavroušek.

Vavroušek na sebe nejvíce upozornil v červnu 1992. Zúčastnil se konference OSN v Rio de Janeiru, kde vedl českou delegaci. Navrhl zde vlastní reformu Organizace spojených národů.

I po svém odchodu z politiky se nadále věnoval ekologii, a to především na akademické půdě. Publikoval pět knih, 40 studií a asi 150 odborných článků, zejména z oblasti kybernetiky, teorie systémů, teorie rozhodování a péče o životní prostředí. Od roku 1993 byl zaměstnancem Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde se stal proděkanem. Přednášel na mnoha vysokých školách nejen v Česku a na Slovensku, ale i ve Velké Británii a Spojených Státech. Na politiku však nikdy nezanevřel. Tvrdil, že pokud chce člověk něco dokázat, musí se sám angažovat a jít za svým cílem.

Josef Vavroušek byl člověkem moudrým a spravedlivým, po lidské stránce nenahraditelným. Jeho láska k přírodě, ale především k životu jako takovému, byla pro mnoho lidí v jeho okolí velkou inspirací. Osudnou se mu stala horolezecká vášeň. Dne 18. března 1995 tragicky zahynul ve slovenských horách, kde ho s jeho dcerou zavalila lavina.

In memoriam získal docentský titul, cenu Františka Kriegla a v roce 2002 ho tehdejší prezident Václav Havel vyznamenal Medailí za zásluhy I. stupně. Od roku 1996 Nadace Charty 77 a Nadace Partnerství uděluje Cenu Josefa Vavrouška, která je věnována nejruznějším aspektům problematiky trvalé udržitelnosti a hodnotám reprezentovaným osobností Josefa Vavrouška.

ANNA MACKŮ

Čestmír Suchý, první děkan FSV

Po založení Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v roce 1990 byl do funkce prvního děkana zvolen docent Čestmír Suchý. Fakultu vedl po dobu dvou let. Jeho zvolení do čela instituce se zdálo být logickým krokem. Vždyť jeho kariéra byla už od mládí spjata s novinářskou, a díky tomu se právě on mohl stát odborníkem na slovo vzatým a začít formovat moderní žurnalistiku, ale i další důležité obory jako politologii, sociologii a mezinárodní vztahy.

Jeho kariéra začala v sociálně demokratickém zpravodaji Stráž severu. V roce 1946 se stal redaktorem Rudého práva. Před Právkým jarem pracoval v Československém rozhlasu, kde dosáhl na post zástupce vedoucího Redakce mezinárodního života. Mezi jeho kolegy patřil například Jiří Dientsbier nebo Luboš Dobrovský.

LUKÁŠ ALTMAN

V roce 1968 nesouhlasil s okupací vojensky Varšavské smlouvy a proti okupantům aktivně bojoval. Proto musel opustit stranu a nesměl se dále věnovat své profesi. Byl jedním z prvních signatářů Charty 77. Do převratu pracoval jako dělník, kulisák a myč výkladních skříní.

V roce 1991 se vypravil do Palestiny, aby mohl posluchače rozhlasu informovat o vývoji první války v Perském zálivu. Pobýval zde v době, kdy bylo území Izraele ostřelováno bombami z Iráku. Není proto tajemstvím, že při své práci doslova riskoval život.

Suchý zemřel v roce 2005 ve věku 83 let. Jeho úmrtí znamenalo odchod jedné z největších osobností československé a české žurnalistiky. Slavnostní pohřeb a rozloučení se konalo na pražských Olšanských hřbitovech, kde je pochován.

Předsedkyně Unie IKSŽ Písačková: Věci měnit jdou

Jak Unie IKSŽ vznikala? Co je jejím cílem?

Na jaře jsme se rozhodli rozpustit Oživme Hollar, který jsme zakládali v roce 2012 s tím, že jsme chtěli vybudovat kavárnu Na Hollaru a řešili jsme si, že úloha toho spolku už skončila.

Ale veděli jsme, že na to musíme nějak navázat, protože jsme si s děkanem slíbili, že se o tenhle prostor budou starat studenti. To byl děkanův požadavek, když nám dávali peníze na přestavbu. Bylo jasné, že musíme vytvořit studentskou samosprávu, která se o to bude schopná dál starat.

Jaká je tvá funkce předsedkyně?

Dohodli jsme, že když po prvním roce skončí provoz kavárny, že nový spolek bude mít na ten prostor smlouvu. Proto jsme museli hodně rychle začít jednat a vytvořit název, strukturu a definovat předsedu, který tu smlouvu podepíše. Jedna z hlavních zodpovědností předsedy je rozhodování o kavárně. Chceme také pořádat debaty, rozvíjet studentské projekty atd.

Ty budeš tento rok na FSV končit, hodláš tedy svou pozici předávat?

My jsme napsali ve stanovách, které jsou relativně důležité v tom procesu i proto, že s nimi souvisí kavárna, že volené funkce jsou na jeden rok.

Je možné, když budu prodlužovat, že budu kandidovat znovu, ale po roce se funkce mohou obměňovat.

A spolupracujete i s jinými studentskými spolky na FSV?

Vůbec se té spolupráci nebráníme, už jsme to vlastně začali rozvíjet. Sešli jsme se s ostatními spolky na FSV a ty nám řekly, že po dlouhé době mají konečně na IKSŽ nějakého zástupce, s kým můžou jednat. Že jsme byli poslední institut na Fakultě sociálních věd, který neměl takhle jasné definovaný spolek.

Kolik má teď Unie členů?

Zakládajících je asi dvacet a teď jsme zprovoznili nový web, na kterém je takový velmi jednoduchý formulář, kde je jasné vysvětlené, že se člověk může zapojit aktivně nebo pasivně. Pasivní člen nemusí vlastně dělat nic, jenom se zapsat, a tím stvrdí, že podporuje tu činnost, co děláme. Všichni můžou chodit na otevřené Kulaté stoly a poslouchat, co řešíme, ale jen aktivní členové mají právo hlasovat, když se o něčem rozhoduje.

Nejvíce se teď chcete soustředit na první schůzi?

Chceme hlavně vysvětlit lidem, co děláme. To je tedy starost o kavárnu, aby s ní byli spokojeni nejen studenti, ale i pedagogové a zaměstnanci, protože se chceme stále zlepšovat. Také máme projekty z loňska, ve kterých bychom chtěli pokračovat, třeba Noc na Hollaru. To je fajn koncept, přespává se ve škole, zároveň je to v lednu, takže to může fungovat jako takové neformální dny otevřených dveří pro zájemce tak. Mojí ambicí bylo sem pozvat na přednášky třeba lidi z Brna, Olomouce nebo ze Zlína, kde se také učí mediální obory, a jinak nemáme možnost ty profesory potkat a tím pádem třeba i konfrontovat naši výuku s jinou výukou v republice. Na tohle jde sehnat peníze od akademického senátu relativně snadno, takže bychom to chtěli třeba lidem z mladších ročníků nadhodit, aby se vytvořil nějaký organizační tým a začal to řešit.

Takže studenti, kteří mají nějaké vize nebo nápady na projekty, si je mohou prostřednictvím Unie zrealizovat?

Dobry způsob je říct to u Kulatého stolu, kde k tomu zároveň ostatní můžou říct svoje zkušenosti. Zároveň chceme lidi trochu ponouknout k tomu, že když je něco štvě, tak se to nezmění, když to neřeknou. Ale když to řeknou, tak se to dá řešit a máme docela zkuš-

nosti s tím, že věci měnit jdou.

Jaký máte vztah s pedagogickým sborem? Máte na své straně nějaké spřízněnce?

Celý vznik Unie jsme konzultovali s Alicí Tejkalovou, která je hrozně ráda, že to vzniklo. A já jsem původně říkala, že by mě bavilo založit samosprávu jen žurnalistickou, protože si myslím, že je tu hodně věcí k řešení. Ale pak, když jsme se bavili o kavárně a institutu jako takovém, tak jsme došli k tomu, že bude lepší založit zastřešující instituci, a potom v ní mít třeba silnou žurnalistickou buňku. Ale samozřejmě je to tím, že i já jsem ze žurnalistiky a vidím problémy těch předmětů zevnitř.

Máme skvělé vztahy s Filipem Lábem i s děkanem, s ostatními profesory ten dialog spíš teprve chceme navázat.

Unie má určité obrovský přínos pro studenty, jaký má podle tebe přínos pro profesory?

To, že to existuje, je zároveň dobrý pro profesory, kteří mohou skrz Unii oslovovat studenty s nějakými profesně zajímavými nabídkami, třeba pomocí na různých výzkumech, překladech, projektech. To může být pro lidi fajn jako praxe do životopisu.

A jaký myslíš, že má přínos pro její členy?

Teď se bavíme o tom, že by členové, a zvláště ti, kteří mají některou z volebních funkcí, tím pádem víc zodpovědnosti, měli nějaké výhody. Třeba nějaké kurzy na míru, například projektového managementu nebo finančního řízení neziskové organizace.

Nabídli nám, že by to mohlo být vyslovené jako nějaký kompaktní kurz, že by studenti dostávali kredity za tohle místo za praxi v médiích. Uspořádat si třeba velkou debatu včetně praxi, to je prostě velká zkušenost.

KAROLÍNA ZIKEŠOVÁ

Ukážeš se na UKáčku v univerzitní uniformě?

Hon na Hollaru – první prezentace uniformem

Foto Daniel Černý

Možná jste si už také někdy pohrávali s myšlenkou zavést školní uniformy na půdě českého školství. Dvě designérky, čerstvé absolventky ČVUT, Agáta a Martina, nelenily a dovedly tuto myšlenku dál. Navrhly první kolekci při příležitosti oslav 25. výročí založení naší alma mater, Fakulty sociálních věd. To možná ve světovém měřítku není nic převratného, vždyť v Americe či Británii běhají takových „študáků“ mraky a pozornost médií to rozhodně nevzbuzuje. Zato u uni-

formách FSV UK se psalo například v Elle či v MF Dnes. V Česku se jedná téměř o unikátní úkaz, pomíneme-li běžným smrtelníkům těžko přístupné gymnázium Open Gate či pár dalších.

Uniformy by dle slov mluvčí fakulty Marianny Zapotilové měly reprezentovat fakultu. A z čeho se dá vybírat? Můžete si pořídit nejen tričko, batoh či mikinu ale i třeba bundu či sportovní tašku. Všechny zmiňované kousky se nesou v americkém stylu, návrhářky hledaly in-

spiraci u baseballových dresů. Do loga zapracovaly erb zakladatele univerzity a písmo ve varsity stylu.

A co je nejlepší? Na rozdíl od jiných škol je na Fakultě sociálních věd nošení uniformy ryze dobrovolnou záležitostí, takže je vlastně na vás, jestli v nápadu spatřujete zábavné okořenění akademické rutiny, únik od každodenních ranních záchvatů nad prázdnotou skříně či naprostý úlet nudících se studentů.

ANDREA ČUHELOVÁ

Z FSV na televizní obrazovky. Záruba, Moravec a další

Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy oslavila pětadvacet let od svého vzniku. Za čtvrtstoletí existence vyslala do světa řadu významných osobností.

Jako sportovní redaktori se proslavili Jaromír Bosák a Robert Záruba. S druhým jmenovaným spolupracují Darina Vymětalíková, Tomáš Jílek či Ondřej Zamazal.

Už přes dvacet let můžeme v České televizi vidět Bohumila Klepetka, bývalého moderátora zpravodajského pořadu Události. S publicistikou na ČT jsou spjata také Nora Fridrichová, Václav Moravec, Jakub Železný, Aneta Savarová, Bohumil Vostal, Barbora Kroužková, Daniel Stach nebo Jakub Szántó.

V tištěných médiích se uchytili Bára

Nesvadbová, Erik Tabery, Jindřich Šídlo a nespočet redaktorů časopisu Reflex. Ve výčtu známých absolventů FSV UK nesmí chybět ani politolog Petr Just, ekonom Tomáš Sedláček či někdejší tajemník Miroslava Topolánka Marek Dalík.

MAREK HEDBÁVNÝ